

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W KRAKOWIE**

Pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków

Tel./fax (12) 421-75-79, 421-74-98

E-mail: krakow@uokik.gov.pl

RKR-411-4/13/WJ-7/13

Kraków, dnia 16 sierpnia 2013 r.

DECYZJA Nr RKR - 22/2013

Stosownie do treści przepisów art. 33 ust. 6 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz § 2 pkt 3 i § 4 ust. 1 *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- I. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, wobec **uprawdopodobnienia w toku postępowania antymonopolowego stosowania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Olkuszu praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 tej ustawy**, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław, poprzez narzucanie odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranych z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych, zgodnie z którymi:

„Przedsiębiorstwo zastrzega możliwość wstrzymania odbioru ścieków wywołanego awarią sieci kanalizacyjnej” (tak: § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 wzorca tych umów) oraz

„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody, bądź wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami wymienionymi w ust. 1” (tak: § 7 ust. 2 wzorca tych umów)

oraz po zobowiązaniu się Przedsiębiorstwa do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanego mu naruszenia, polegających na usunięciu przywołanych wyżej postanowień z wzorca umowy pod nazwą: *„Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”*, stosowanego wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych oraz wprowadzeniu do obrotu prawnego nowego, zmienionego wzorca umowy, w oparciu o który zawierane będą umowy zarówno z dotychczasowym, jak również z nowymi odbiorcami usług Przedsiębiorstwa;

nakłada się na Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Olkuszu obowiązek wykonania tego zobowiązania, w terminie do 30 września 2013 r.

II. Na podstawie art. 12 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, **nakłada się na Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Olkuszu obowiązek złożenia, w terminie do 31 października 2013 r., informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania**, o którym mowa w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez przedłożenie:

- nowego, zmienionego wzorca umowy pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”, stosowanego wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych;
- informacji dotyczącej liczby umów zawartych z nowymi odbiorcami usług Przedsiębiorstwa w oparciu o ww. nowy wzorzec umowy oraz
- kopii przykładowej umowy zawartej z nowym odbiorcą usług w oparciu o ww. nowy wzorzec umowy;
- informacji, czy z dotychczasowym odbiorcą usług Przedsiębiorstwa zawarto umowę w oparciu o ww. nowy jej wzorzec oraz
- kopii umowy z dnia 18 maja 2011 r., zawartej z dotychczasowym odbiorcą usług Przedsiębiorstwa zgodnie z nowym wzorcem ww. umowy, przedstawionym w ramach niniejszego postępowania.

UZASADNIENIE

W ramach prowadzonej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „organem antymonopolowym”) kontroli przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych zostało wszczęte i przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia, czy warunki świadczenia usług wynikające z umów stosowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne działające na terenie właściwości miejscowej Delegatury Urzędu w Krakowie, nie naruszają chronionych prawem interesów odbiorców tych usług, tj. czy są zgodne z przepisami *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm. – zwanej dalej „*ustawą antymonopolową*”). W toku tego postępowania wezwano m.in. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Olkuszu (zwane dalej „Przedsiębiorstwem”) do przesłania informacji i dokumentów objętych jego przedmiotem, w tym wzorców umów stosowanych przez Przedsiębiorstwo wobec odbiorców jego usług.

Analiza dokumentów przedłożonych przez Przedsiębiorstwo wykazała, że przedmiotem jego działalności jest m.in. zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Przedsiębiorstwo realizuje zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław. W ramach prowadzonej w tym zakresie działalności gospodarczej Przedsiębiorstwo zawiera m.in. umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych, w oparciu o przygotowany przez siebie wzorzec umowy pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”. Analiza tego wzorca umowy wykazała, że zawiera on postanowienia powołane w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Mając powyższe na uwadze, organ antymonopolowy wszczął - postanowieniem Nr RKR - 126/2013 z dnia 9 maja 2013 r. - postępowanie antymonopolowe w sprawie podejrzenia nadużywania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Olkuszu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze

i Bolesław, polegającego na narzucaniu odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranych z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych, zgodnie z którymi:

„Przedsiębiorstwo zastrzega możliwość wstrzymania odbioru ścieków wywołanego awarią sieci kanalizacyjnej” (tak: § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 wzorca tych umów) oraz

„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody, bądź wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami wymienionymi w ust. 1” (tak: § 7 ust. 2 wzorca tych umów)

- co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Jednocześnie - postanowieniem Nr RKR - 127/2013 z dnia 9 maja 2013 r. - organ antymonopolowy zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu dokumenty i informacje uzyskane w trakcie wskazanego wyżej postępowania wyjaśniającego.

Pismem z dnia 9 maja 2013 r. organ antymonopolowy zawiadomił Przedsiębiorstwo o wszczęciu przedmiotowego postępowania antymonopolowego. Tym samym pismem wezwano Przedsiębiorstwo m.in. do przesłania dokumentów i informacji objętych zakresem niniejszego postępowania, ustosunkowania się do jego zarzutów oraz udzielenia wyjaśnień dotyczących przyczyn stosowania umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranych z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych oraz ich wzorca, w których znajdują się postanowienia kwestionowane w tym postępowaniu.

Ustosunkowując się do postawionych zarzutów, w piśmie z dnia 24 maja 2013 r. Przedsiębiorstwo wyjaśniło, że kwestionowane przez organ antymonopolowy zapisy wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranej z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych, stosowane były bez świadomości z jego strony, iż mogą stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy antymonopolowej*. Przedsiębiorstwo podkreśliło, że w całym okresie stosowania przedmiotowego wzorca umowy, tj. od 23 lutego 2007 r. do chwili obecnej, zawarło na jego podstawie jedynie jedną umowę w dniu 18 maja 2011 r., na wniosek zarządcy budynku wielolokalowego.

Jednocześnie w tym samym piśmie Przedsiębiorstwo oświadczyło, iż - w związku z wprowadzeniem w życie nowego regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków - od kilku miesięcy opracowuje nowe wzorce umów, które nie zawierają już postanowień kwestionowanych przez organ antymonopolowy. Na potwierdzenie tego Przedsiębiorstwo przedstawiło nowe, zmienione wzorce umów, określane przez niego jako podstawowe, tj. wzorce: umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz umowy o zaopatrzenie w wodę. Po dokonaniu analizy tych wzorców umów w ramach niniejszego postępowania antymonopolowego ustalono, że nie zawierają one zakwestionowanych postanowień, jak również żadnych innych naruszeń *ustawy antymonopolowej*.

W związku z powyższym oświadczeniem, Przedsiębiorstwo zobowiązało się w kolejnym piśmie z dnia 7 czerwca 2013 r. do podjęcia działań mających na celu zapobieżenie naruszeniom *ustawy antymonopolowej*, poprzez opracowanie nowego, zmienionego wzorca umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranego z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych, w oparciu o ww. podstawowy wzorec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, który uwzględnia zastrzeżenia zawarte w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie. Jednocześnie Przedsiębiorstwo zobowiązało się do dokonania zmiany jednej (jedynej) istniejącej umowy, poprzez zawarcie nowej umowy na podstawie

tak opracowanego wzorca. Przedsiębiorstwo oświadczyło, iż wykona przedmiotowe zobowiązanie w terminie do dnia 30 września 2013 r.

Organ antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Olkuszu realizuje zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław. Przedsiębiorstwo prowadzi działalność gospodarczą w tym zakresie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na podstawie wpisu dokonanego w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000102550 oraz w oparciu o zezwolenie Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków z dnia 25 listopada 2002 r.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (t.j.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z późn. zm. – zwanej dalej „*ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*”) – prawa i obowiązki Przedsiębiorstwa i odbiorców jego usług określa „*Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Olkuszu*”, przyjęty uchwałą Nr XX/288/2012 Rady Miejskiej w Olkuszu z dnia 27 listopada 2012 r. Natomiast w myśl przepisu art. 6 ust. 1 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* – Przedsiębiorstwo zawiera z odbiorcami świadczonych przez niego usług pisemne umowy, na podstawie których odbywa się dostawa wody lub odbiór ścieków i które dookreślają prawa i obowiązki Przedsiębiorstwa i odbiorców jego usług. W tym celu Przedsiębiorstwo opracowało i stosuje w obrocie prawnym wzorce umów, w tym m.in. wzorzec pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”, zawierany z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych. W trakcie niniejszego postępowania ustalono, iż wzorzec ten jest stosowany w jednakowej postaci w relacjach z przedsiębiorcami, jak również wszelkimi innymi podmiotami. Ustalono również, że Przedsiębiorstwo podejmuje wszelkie czynności związane z zawieraniem z odbiorcami jego usług umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, stosowanych wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych na podstawie wymienionego wyżej wzorca.

W oparciu o wyjaśnienia Przedsiębiorstwa zawarte w jego piśmie z dnia 24 maja 2013 r. ustalono, że przedmiotowy wzorzec pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*” jest stosowany wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych od dnia 23 lutego 2007 r. Przedsiębiorstwo poinformowało, że na podstawie ww. wzorca umowy zawarło od początku jego obowiązywania do chwili obecnej jedynie jedną umowę, w dniu 18 maja 2011 r.

Analiza wskazanego wyżej wzorca umowy pozwoliła na postawienie Przedsiębiorstwu zarzutu stosowania praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, poprzez narzucanie odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranych z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych. W wyniku dokonanej analizy ustalono bowiem, że we wzorcu tym znajdują się postanowienia umowne o następującej treści:

„*Przedsiębiorstwo zastrzega możliwość wstrzymania odbioru ścieków wywołanego awarią sieci kanalizacyjnej*” (tak: § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 tego wzorca umowy) oraz

„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody, bądź wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami wymienionymi w ust. 1” (tak: § 7 ust. 2 tego wzorca umowy).

Powyższe postanowienia przeniesione zostały z przedmiotowego wzorca do umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, zawieranej z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych i znajdują się aktualnie w jednej umowie.

W toku niniejszego postępowania ustalono, że w swojej działalności Przedsiębiorstwo nigdy w praktyce nie zastosowało powołanych wyżej postanowień. Zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorstwa, w okresie obowiązywania wzorca pod nazwą: „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, zawieranego z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych, nie kierowano w stosunku do niego roszczeń odszkodowawczych, jak również reklamacji dotyczących ograniczenia albo wstrzymania dostaw wody lub odbioru ścieków, spowodowanych awarią sieci kanalizacyjnych i wodociągowych. Podobnie Przedsiębiorstwo w sporze z odbiorcami jego usług nigdy nie powoływało się na postanowienia § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 oraz § 7 ust. 2 ww. wzorca umowy, które regulują opisane wyżej kwestie.

Niezależnie od powyższego, w trakcie niniejszego postępowania pismem z dnia 24 maja 2013 r., Przedsiębiorstwo zobowiązało się do dokonania zmiany wzorca pod nazwą: „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanego wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych, poprzez usunięcie z niego kwestionowanych zapisów. Na potwierdzenie tego Przedsiębiorstwo przedstawiło nowe, zmienione wzorce umów, określane przez niego jako podstawowe, tj. wzorce: umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz umowy o zaopatrzenie w wodę. Po dokonaniu analizy tych wzorców umów w ramach niniejszego postępowania antymonopolowego ustalono, że nie zawierają one zakwestionowanych postanowień, jak również żadnych innych naruszeń *ustawy antymonopolowej*.

Jednocześnie Przedsiębiorstwo zobowiązało się w kolejnym piśmie z dnia 7 czerwca 2013 r. do podjęcia działań mających na celu zapobieżenie naruszeniom *ustawy antymonopolowej*, poprzez opracowanie nowego, zmienionego wzorca pod nazwą: „Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanego wobec zarządców lub właścicieli budynków wielolokalowych, w oparciu o ww. podstawowy wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, który uwzględnia zastrzeżenia zawarte w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie. Przedsiębiorstwo zobowiązało się również do dokonania zmiany jednej (jedynej) istniejącej umowy, poprzez zawarcie nowej umowy na podstawie tak opracowanego wzorca. Przedsiębiorstwo oświadczyło, iż wykona przedmiotowe zobowiązanie w terminie do dnia 30 września 2013 r.

Mając powyższe ustalenia na uwadze organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Interes publiczny

Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 *ustawy antymonopolowej*, ma ona zastosowanie wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej *ustawie* jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią chociaż potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Ma to miejsce wówczas, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami *ustawy antymonopolowej* dotknięty jest szerszy krąg

uczestników rynku, względnie, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska¹.

W świetle zajmowanego przez sądy stanowiska: „*interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest podjęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy*”².

Przedstawione wyżej stanowisko znajduje również potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., w którym Sąd dokonał szczegółowej analizy dotychczasowego orzecznictwa w zakresie „interesu publicznego”³.

Wymienione w art. 1 cele ustawy antymonopolowej zostały określone jako równorzędne co sprawia, że praktyki ograniczające konkurencję obejmują nie tylko te, które godzą w konkurencję, ale również te, które – podejmowane przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą – nie godząc wprost w konkurencję, naruszają interesy uczestników rynku. Praktyki ograniczające konkurencję można zatem podzielić na praktyki antykonkurencyjne, wywierające bezpośredni wpływ na stan lub rozwój konkurencji oraz praktyki eksploatacyjne, których istotą jest uzyskanie korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nieprowadzących działalności gospodarczej. W przypadku praktyk eksploatacyjnych bezpośrednim celem lub skutkiem działań przedsiębiorców jest naruszenie przede wszystkim innych niż konkurencyjne interesów uczestników rynku, poprzez wykorzystanie przez przedsiębiorców istniejącej nad kontrahentami przewagi.

Nie ulega wątpliwości, że Przedsiębiorstwo z racji posiadanej siły rynkowej ma możliwość eksploatawania zajmowanej na rynku pozycji kosztem kontrahentów, w tym podejmowania działań będących przedmiotem postawionych w niniejszej decyzji zarzutów. Dla stwierdzenia naruszenia interesu publicznego wystarczające jest samo nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, albowiem już sam fakt nadużycia posiadanej na rynku pozycji dominującej narusza interes publiczny⁴. Dla oceny kwestii naruszenia interesu publicznoprawnego istotne jest także to, iż praktyki eksploatacyjne urzeczywistniają się poprzez stosunki umowne, które w okolicznościach przedmiotowej sprawy mają charakter powtarzalny i powszechny. O naruszeniu interesu publicznoprawnego w przedmiotowej sprawie świadczy zatem również fakt, iż objęte zarzutem działanie przedsiębiorcy wymierzone jest w szeroki krąg uczestników rynku. Jest ono skierowane do wszystkich rzeczywistych lub potencjalnych odbiorców świadczonych przez Przedsiębiorstwo usług zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków. Negatywne skutki wynikające z zakwestionowanych postanowień umownych mogą zatem godzić w szeroki i bliżej nieokreślony krąg podmiotów.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez Przedsiębiorstwo interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę jego zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy antymonopolowej.

¹ Por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 stycznia 1991 r. (sygn. akt: XV Amr 8/90) oraz wyroki Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 lipca 2001 r. (sygn. akt: XVII Ama 108/00) oraz z dnia 23 lutego 2002 r. (sygn. akt: XVII Ama 133/2001).

² Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt: XVII Ama 92/00).

³ Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. (sygn. akt: III SK 40/07).

⁴ Por.: E. Modzelewska - Wąchał, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2002, s. 15.

Oznaczenie przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 *ustawy antymonopolowej*, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 2 *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.) definiuje działalność gospodarczą, jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej *ustawy* jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej *ustawy*, przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Przedsiębiorstwo jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000102550. A zatem - w świetle powyższego - jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 *ustawy antymonopolowej*. Oznacza to, iż przepisy tej *ustawy* odnoszą się do Przedsiębiorstwa wprost.

Ustalenie rynku właściwego

Dla rozstrzygnięcia spraw antymonopolowych istotnym zagadnieniem jest określenie rynku właściwego, na którym działa przedsiębiorca podejrzewany o stosowanie praktyk ograniczających konkurencję. Stosowanie do treści art. 4 pkt 9 *ustawy antymonopolowej* – rynkiem właściwym jest „rynek towarów, który ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji”. Jak zatem wynika z przywołanej definicji ustawowej, wyznaczając rynek właściwy określa się go w ujęciu produktowym i geograficznym.

Rynek w znaczeniu produktowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 4 pkt 7 *ustawy antymonopolowej*, czyli m.in. rzeczy oraz usługi. Natomiast rynek w ujęciu geograficznym odnosi się do obszaru, na jakim te towary są oferowane.

W przedmiotowej sprawie towarem oferowanym kontrahentom Przedsiębiorstwa, w oparciu o *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* zawierane z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych, są usługi zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków. Ponieważ usługi te nie mają substytutów, rynkiem produktowym w niniejszej sprawie jest rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Przedsiębiorstwo jest jedynym przedsiębiorcą oferującym usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław. Z uwagi na technologię dostarczania wody i odbioru ścieków siecią, rynek w aspekcie geograficznym wyznaczony jest przez znajdującą się na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław sieć wodociągowo - kanalizacyjną, poprzez którą

dostarczana jest woda i odprowadzane są ścieki. Należy przy tym podkreślić, że odbiorcy ww. usług nie mają alternatywnego wyboru dostawcy wody i odbiorcy ścieków.

Pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb dostawy wody i odprowadzania ścieków we własnym zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanego musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych⁵. Takie alternatywne źródło dostawy wody i odbioru ścieków dla odbiorców tych usług z terenu gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław nie istnieje. Tak więc, rynek w ujęciu geograficznym obejmuje teren gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław.

Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest lokalny rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław.

Ustalenie pozycji rynkowej strony postępowania na rynku właściwym

Art. 4 pkt 10 *ustawy antymonopolowej* definiuje pozycję dominującą, jako „*pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%*”.

O pozycji rynkowej Przedsiębiorstwa w niniejszej sprawie przesądza sieć wodociągowo - kanalizacyjna, której jest ono właścicielem i zarządcą. Wyłącznie dysponowanie tą siecią na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław sprawia, iż Przedsiębiorstwo nie spotyka się na tym obszarze z żadną konkurencją. Skutkiem tej pozycji jest posiadanie przez Przedsiębiorstwo siły ekonomicznej przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od swoich kontrahentów, a w szczególności eksploatować swoją pozycję rynkową ich kosztem.

Wobec powyższego spełniona została pierwsza przesłanka art. 9 ust. 1 i ust. 2 *ustawy antymonopolowej*, tj. posiadanie przez Przedsiębiorstwo pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gmin Olkusz, Bukowno, Klucze i Bolesław.

Narzucanie warunków umów

Zakazowi określonego w art. 9 ust. 1 i 2 *ustawy antymonopolowej* podlega nie samo posiadanie pozycji dominującej na rynku właściwym, ale jej nadużywanie. Istota zarzutu rozpatrywanego w niniejszej decyzji sprowadza się do oceny umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawieranych z właścicielami lub zarządcami budynków wielolokalowych oraz oceny zachowania Przedsiębiorstwa z punktu widzenia narzucenia odbiorcom usług uciążliwych warunków tych umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Przedmiotem oceny w niniejszej sprawie jest zatem nie tylko treść zawieranych przez Przedsiębiorstwo umów, ale i okoliczności związane z ich zawieraniem.

⁵ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 maja 2000 r. (sygn. akt: XVII Ama 44/00).

Dla uprawdopodobnienia, że przedsiębiorca stosuje praktykę określoną w przepisie art. 9 ust. 2 pkt 6 *ustawy antymonopolowej* konieczne jest wykazanie, iż zakwestionowane warunki umów zostały przez niego narzucone odbiorcom usług. Do narzucania warunków umów dochodzi wówczas, gdy przedsiębiorca wykorzystując swoją przewagę ekonomiczną w warunkach niedostatecznej konkurencji lub jej braku na rynku, ogranicza swobodę kształtowania treści umów ze strony kontrahentów działających pod przymusem. Dzięki posiadanej sile rynkowej dominant może bowiem nie liczyć się z wolą innych uczestników rynku, którzy zmuszeni są zaakceptować ustalone przez niego warunki umowne, nawet jeśli nie gwarantują one ekwiwalentności świadczeń. Tym samym narzuca on kontrahentom takie warunki umów, które nie miałyby racji bytu w przypadku, gdyby na rynku istniała konkurencja i możliwość wyboru jednej z ofert konkurujących ze sobą przedsiębiorców.

Przedsiębiorstwo jako dostawca usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zajmuje na rynku właściwym pozycję monopolisty naturalnego, a zatem prowadzi działalność gospodarczą w warunkach, w których dysponuje w relacjach ze swoimi odbiorcami potencjałem i przewagą kontraktową, które pozwalają mu na dyktowanie warunków w stosunkach umownych. Sprzyja temu również fakt, iż przy zawieraniu *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych, przedsiębiorca ten posługuje się jednostronnie opracowanym wzorcem umowy, który przedstawiany jest do podpisu tym odbiorcom usług. Treść umów jest zatem arbitralnie ustalana przez dostawcę usług, a odbiorca otrzymuje do podpisu gotową umowę. Swoboda odbiorcy usług wodociągowo – kanalizacyjnych w zakresie kształtowania warunków umownych jest więc ograniczona do minimum, a zawarcie umowy następuje poprzez przystąpienie do przedstawionych mu warunków, które ustala dostawca usług. Potwierdza to adhezyjną naturę tych umów, a jednocześnie decyduje o istocie narzucania warunków umownych w przedmiotowej sprawie. Okoliczność, iż warunki umów nie są z kontrahentami indywidualnie uzgadniane w toku negocjacji lub porozumienia świadczy bowiem o ich narzucaniu⁶.

W niniejszej sprawie mamy więc do czynienia z narzucaniem kontrahentom warunków umów, które wiąże się z posiadaną przez przedsiębiorcę siłą rynkową oraz adhezyjnym charakterem umów tj. takich umów, które są zawierane przez przystąpienie do nich i w przypadku których nie przewiduje się możliwości indywidualnego negocjowania treści ich postanowień. W orzecznictwie antymonopolowym ugruntowany jest pogląd, że wystarczającą przesłanką do uznania, że przedsiębiorca narzuca umowę jest oferowanie jej w stosunkach danego rodzaju⁷. Uznaje się przy tym, że w takiej sytuacji nawet okoliczność, iż niewielka liczba umów zawarta została po przeprowadzeniu indywidualnych uzgodnień nie może zmieniać oceny o uprawdopodobnieniu narzucania warunków umów zawieranych powszechnie przez dominanta z odbiorcami świadczonych przez niego usług⁸.

Uciążliwość warunków umów oraz nieuzasadnione korzyści dla przedsiębiorcy

Kolejną przesłanką niezbędną do uprawdopodobnienia naruszenia przez Przedsiębiorstwo art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 *ustawy antymonopolowej*, jest wykazanie, że zakwestionowane warunki umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków,

⁶ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 stycznia 2007 r. (sygn. akt: XVII Ama 101/05).

⁷ Por.: wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 28 listopada 2007 r. (sygn. akt: VI ACa 939/07) i z dnia 6 września 2006 r. (sygn. akt: VI ACa 196/06) oraz wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 września 2005 r. (sygn. akt: XVII Ama 80/04).

⁸ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 października 2007 r. (sygn. akt: XVII Ama 28/07).

zawieranych z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych, mogą mieć uciążliwy charakter. Za uciążliwy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Definicja ta odwołuje się do kryteriów obiektywnych – typowych relacji umownych występujących na rynku. Dokonując analizy uciążliwości warunków umownych należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania ich treści, dominant byłby w stanie określić postanowienia umowne wynegocjować.

Z kolei osiągnięte przez przedsiębiorcę stosującego praktykę ograniczającą konkurencję nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w logicznym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy. Nieuzasadnione korzyści mogą pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie pozwalające na wykorzystanie uciążliwego zapisu. Należy przy tym podkreślić, że dla bytu przedmiotowej praktyki nie jest konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zaistniało zagrożenie wystąpienia takiego skutku. Praktyką ograniczającą konkurencję jest już bowiem sama próba osiągnięcia przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku określonego skutku. Stanowisko takie znajduje odzwierciedlenie również w orzecznictwie antymonopolowym, zgodnie z którym nie jest konieczne udowodnienie faktycznego stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej, ani też osiągnięcia z tego tytułu nieuzasadnionych korzyści. Z treści art. 1 ust. 2 *ustawy antymonopolowej* wynika bowiem, że jej reżimowi podlegają nie tylko praktyki ograniczające konkurencję, które wywoływały bądź aktualnie wywołują skutki na terenie kraju, ale również praktyki, które choćby tylko potencjalnie mogą wywoływać takie skutki⁹. Podobne stanowisko wyraził także Sąd Najwyższy, który wskazał, że istota rozpoznawanej przez niego sprawy nie sprowadza się do tego, czy przedsiębiorca, któremu postawiono zarzut naruszenia *ustawy antymonopolowej* odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie nieuzasadnione korzyści¹⁰. Organ antymonopolowy ma zatem obowiązek oceniać zachowania przedsiębiorcy od strony skutków, jakie zachowania te mogą nawet potencjalnie wywołać na rynku.

Zarzut postawiony Przedsiębiorstwu w niniejszej sprawie dotyczy narzucania odbiorcom usług uciążliwych dla nich i przynoszących Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści warunków *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zawieranych z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych, zgodnie z którymi:

„Przedsiębiorstwo zastrzega możliwość wstrzymania odbioru ścieków wywołanego awarią sieci kanalizacyjnej” (tak: § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 wzorca tych umów) oraz

„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie lub wstrzymanie dostaw wody, bądź wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami wymienionymi w ust. 1” (tak: § 7 ust. 2 wzorca tych umów).

Oceniając uciążliwość dla odbiorców kwestionowanych warunków umów, które pozwalają dostawcy usług uwolnić się od odpowiedzialności odszkodowawczej za wstrzymanie odbioru ścieków wywołane awarią sieci kanalizacyjnej, zauważyć należy,

⁹ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 lipca 2004 r. (sygn. akt: XVII Ama 65/03).

¹⁰ Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1997 r. (sygn. akt: I CKN 114/97).

iż do umów na podstawie których odbywa się zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zastosowanie znajdują nie tylko przepisy *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, ale także przepisy *Kodeksu cywilnego*. A zatem punktem wyjścia do dalszych rozważań w niniejszej sprawie powinny być przepisy zawarte w art. 471 i następnych *Kodeksu cywilnego*. Przepisy te regulują bowiem odpowiedzialność odszkodowawczą za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Stosownie do nich, dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania chyba, że jest ona następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Zgodnie z reżimem odpowiedzialności kontraktowej, przedsiębiorstwo wodociągowe – kanalizacyjne jest zatem obowiązane naprawić szkodę wynikłą z niewykonania lub nienależytego wykonania ciążącego na nim zobowiązania, a więc m.in. powstałą na skutek wstrzymania świadczenia usług, jeżeli jest to następstwem okoliczności, za które dostawca tych usług odpowiada. Zakres takich okoliczności obejmuje działania i zaniechania przedsiębiorstwa noszące znamiona winy (i to zarówno zachowania lub ich brak będące skutkiem winy umyślnej, jak również skutkiem niezachowania należytej staranności). Zakres przypadków, w których przedsiębiorstwo może w treści zawieranych umów uchylić się od odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania określa przywołany już wyżej art. 471 *Kodeksu cywilnego*.

Z przedstawioną powyżej argumentacją dotyczącą ogólnych zasad odpowiedzialności kontraktowej ujętych w *Kodeksie cywilnym* korespondują unormowania art. 6 ust. 3 pkt 6 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, w myśl których umowa powinna zawierać w szczególności postanowienia dotyczące odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy. Jednocześnie zauważyć należy w tym miejscu, że przepis ten nie daje przedsiębiorstwu wodociągowo – kanalizacyjnemu żadnych podstaw wyłączenia odpowiedzialności, w tym również jej wyłączenia w taki sposób, jak uczyniło to Przedsiębiorstwo w postanowieniach § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 oraz § 7 ust. 2 *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zawieranych z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych. Analizowany przepis wskazuje bowiem jedynie na obowiązek doprecyzowania zasad odpowiedzialności przedsiębiorstwa.

Tymczasem brzmienie kwestionowanych przez organ antymonopolowy postanowień § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 oraz § 7 ust. 2 *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zawieranych z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych, stwarza Przedsiębiorstwu możliwość uniknięcia odpowiedzialności odszkodowawczej względem odbiorców jego usług w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, bez względu na przyczyny zakłóceń wskazanych w hipotezie tych postanowień. Tak więc niezależnie od tego, czy wymienione w zakwestionowanych postanowieniach okoliczności będą zawinione przez Przedsiębiorstwo, czy też będą następstwem przyczyn, za które Przedsiębiorstwo nie będzie ponosiło odpowiedzialności, może ono zwolnić się z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec odbiorców usług z tytułu szkód spowodowanych wstrzymaniem odbioru ścieków. Takie rozwiązanie kwestii odpowiedzialności Przedsiębiorstwa za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest korzystniejsze od ogólnych zasad odpowiedzialności kontraktowej ujętych w art. 471 i następnych *Kodeksu cywilnego*.

Z tego punktu widzenia, zakwestionowane przez organ antymonopolowy w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, postanowienia § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 oraz § 7 ust. 2 *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zawieranych z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych, są więc uciążliwe dla usługobiorców,

gdyż wyłączają lub utrudniają możliwość dochodzenia od Przedsiębiorstwa roszczeń odszkodowawczych także w takich sytuacjach, gdy szkoda nastąpiła na skutek okoliczności, za które Przedsiębiorstwo ponosi odpowiedzialność. Na ich podstawie Przedsiębiorstwo może zwolnić się z odpowiedzialności odszkodowawczej również w przypadku, gdy wstrzymanie odbioru ścieków wywołane awarią sieci kanalizacyjnej, wynika na przykład z nieodpowiedniej konserwacji lub eksploatacji urządzeń kanalizacyjnych przez Przedsiębiorstwo lub błędu jego pracowników. Sytuację, w których całe ryzyko nie zrealizowania lub niewłaściwego wykonania umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, w następstwie działania lub zaniechania Przedsiębiorstwa, albo nagłego zdarzenia zawinionego przez Przedsiębiorstwo obciąża odbiorców usług, należy uznać za niedopuszczalną. Natomiast fakt stworzenia sobie przez Przedsiębiorstwo podstaw prawnych (umownych) do uniknięcia odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy i wypłaty odbiorcom ewentualnego odszkodowania z tego tytułu, decyduje o możliwości osiągnięcia przez Przedsiębiorstwo związanych z tym nieuzasadnionych korzyści.

Przypomnieć należy w tym miejscu również stanowisko wyrażone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z którym dla bytu praktyki stanowiącej przejaw nadużycia pozycji dominującej nie jest konieczne ziszczenie się negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zachodzi zagrożenie wystąpienia takiego skutku, nie jest natomiast koniecznym udowodnienie faktycznego stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej, ani też osiągnięcia z tego tytułu nieuzasadnionych korzyści¹¹.

Uwzględniając zatem całość przedstawionych powyżej ustaleń, argumentacji i wniosków organ antymonopolowy uznał za uprawdopodobnione, iż kwestionowane postanowienia § 7 ust. 1 lit. b) tiret 1 oraz § 7 ust. 2 *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, stosowane przez Przedsiębiorstwo wobec zarządców lub właścicieli budynków wielolokalowych, mogą być uciążliwe dla odbiorców jego usług, a co za tym idzie mogą one przynosić Przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści.

Zastosowanie art. 12 ustawy antymonopolowej

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 *ustawy antymonopolowej*, po uprawdopodobnieniu w toku postępowania antymonopolowego – m. in. na podstawie okoliczności sprawy - że został naruszony zakaz określony m.in. w art. 9 tej *ustawy*, a także po przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tego naruszenia, organ antymonopolowy może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorcę obowiązek wykonania tego zobowiązania. W ocenie organu antymonopolowego, w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy wszystkie przesłanki zawarte w przepisie art. 12 ust. 1 *ustawy antymonopolowej* zostały spełnione.

Analiza przedłożonych przez Przedsiębiorstwo w trakcie niniejszego postępowania dokumentów i wyjaśnień wykazała, że Przedsiębiorstwo zobowiązało się do zaniechania stosowania kwestionowanych przez organ antymonopolowy postanowień umownych, poprzez dokonanie zmiany wzorca pod nazwą „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”, stosowanego wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych, polegającej na całkowitym usunięciu z niego kwestionowanych zapisów. Dla potwierdzenia tego Przedsiębiorstwo przedstawiło nowe, zmienione wzorce umów,

¹¹ Por.: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 lipca 2004 r. (sygn. akt: XVII Ama 65/03).

określone przez niego jako podstawowe, tj. wzorce: umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz umowy o zaopatrzenie w wodę. Po dokonaniu analizy tych wzorców umów w ramach niniejszego postępowania antymonopolowego ustalono, że nie zawierają one zakwestionowanych postanowień, jak również żadnych innych naruszeń *ustawy antymonopolowej*. Jednocześnie Przedsiębiorstwo zobowiązało się do podjęcia działań mających na celu zapobieżenie naruszeniom *ustawy antymonopolowej*, poprzez opracowanie nowego, zmienionego wzorca pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”, stosowanego wobec zarządców lub właścicieli budynków wielolokalowych, w oparciu o ww. podstawowy wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, który uwzględnia zastrzeżenia zawarte w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie. Przedsiębiorstwo zobowiązało się również do dokonania zmiany jednej (jedynej) istniejącej umowy, poprzez zawarcie nowej umowy na podstawie tak opracowanego wzorca. Przedsiębiorstwo oświadczyło, iż wykona przedmiotowe zobowiązanie w terminie do dnia 30 września 2013 r.

W ocenie organu antymonopolowego, działania objęte złożonym przez Przedsiębiorstwo zobowiązaniem pozwolą na zapobieżenie naruszeniom art. 9 *ustawy antymonopolowej* w odniesieniu do postawionych w niniejszej decyzji zarzutów. Realizacja działań, do których Przedsiębiorstwo zobowiązało się w trakcie postępowania antymonopolowego doprowadzi bowiem do pełnego wyeliminowania z obrotu prawnego zarzucanych Przedsiębiorstwu uchybień dotyczących treści *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zawieranych z zarządcami lub właścicielami budynków wielolokalowych.

Wobec powyższego organ antymonopolowy postanowił skorzystać z rozwiązania przewidzianego przepisem art. 12 ust. 1 *ustawy antymonopolowej* i nałożyć na Przedsiębiorstwo obowiązek wykonania przyjętych przez niego w toku niniejszego postępowania zobowiązań.

Termin wykonania przedmiotowych zobowiązań – określony zgodnie z przepisem art. 12 ust. 2 *ustawy antymonopolowej* - ustalony został z uwzględnieniem propozycji Przedsiębiorstwa dotyczącej czasu potrzebnego na wykonanie zadeklarowanych działań. W tym stanie rzeczy organ antymonopolowy określił, iż wykonanie opisanych wyżej zobowiązań nastąpi w terminie do 30 września 2013 r.

Mając na uwadze wszystkie wskazane wyżej uwarunkowania faktyczne i prawne niniejszej sprawy, orzeczono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści przepisu art. 12 ust. 3 *ustawy antymonopolowej*, w decyzji wydanej na podstawie art. 12 ust. 1 tej *ustawy* organ antymonopolowy nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

W związku z powyższym nałożono na Przedsiębiorstwo obowiązek złożenia, w terminie do 31 października 2013 r., informacji dotyczącej realizacji przyjętego zobowiązania, o którym mowa w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez przedłożenie:

- nowego, zmienionego wzorca umowy pod nazwą: „*Umowa Nr ... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”, stosowanego wobec właścicieli lub zarządców budynków wielolokalowych;
- informacji dotyczącej liczby umów zawartych z nowymi odbiorcami usług Przedsiębiorstwa w oparciu o ww. nowy wzorzec umowy oraz

- kopii przykładowej umowy zawartej z nowym odbiorcą usług w oparciu o ww. nowy wzorzec umowy;
- informacji, czy z dotychczasowym odbiorcą usług Przedsiębiorstwa zawarto umowę w oparciu o ww. nowy jej wzorzec oraz
- kopii umowy z dnia 18 maja 2011 r., zawartej z dotychczasowym odbiorcą usług Przedsiębiorstwa zgodnie z nowym wzorcem ww. umowy, przedstawionym w ramach niniejszego postępowania.

W ocenie organu antymonopolowego powyższe informacje są konieczne, a zarazem wystarczające do oceny, czy Przedsiębiorstwo wykonało nałożone niniejszą decyzją obowiązki.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy antymonopolowej* w związku z art. 479²⁸ § 2 *Kodeksu postępowania cywilnego* - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie.

Z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Zastępca Dyrektora Delegatury w Krakowie
Marek Szarzyński

Otrzymują:

1. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Olkuszu, ul. Kluczevska 4, 32 – 300 Olkusz,
2. RKR a/a.